

Dynamical systems

Martin Azpillaga

February 24, 2014

Block I

Definitions

1. One-dimensional discrete dynamical systems
Dynamical system

Let:

- M manifold
- T monoid
- $\phi : M \times T \rightarrow M$

Then, (M, T, ϕ) is a dynamical system if:

- $\forall x \in X:$

$$\phi(x, 0) = x$$

$$\forall t_1, t_2 \in T:$$

$$\phi(\phi(x, t_1), t_2) = \phi(x, t_1 + t_2)$$

Dimension

Let:

- (M, T, ϕ) dynamical system

We name dimension of (M, T, ϕ) to:

- $\dim(M)$

We denote:

- $\dim(M) = n : (M, T, \phi)$ n-D dynamical system

Discrete & Continuous

Let:

· (M, T, ϕ) dynamical system

Then, (M, T, ϕ) is discrete if:

· $T \simeq \mathbb{N}$

Then, (M, T, ϕ) is continuous if:

· $T \subset \mathbb{R}$ T open

Defined by a function

Let:

· (M, T, ϕ) dynamical system

· $f : M \rightarrow M$

Then, (M, T, ϕ) is a dynamical system defined by f if:

· $T = \mathbb{N}$

·
$$\begin{array}{ccc} \phi : M \times \mathbb{N} & \longrightarrow & M \\ (x, n) & \longmapsto & f^n(x) \end{array}$$

We denote:

· (M, T, ϕ) dynamical system defined by $f : (M, \mathbb{N}, f)$

Orbit

Let:

$\cdot (M, \mathbb{N}, f)$ functional dynamical system

$\cdot x \in M$

We name orbit of x to:

$\cdot \{f^n(x)\}_{n \in \mathbb{N}}$

We denote:

$\cdot o(x)$

n-periodic point

Let:

· $(M, \mathbb{N}, f)$ functional dynamical system

· $x \in M$

· $n \in \mathbb{N}$

Then, x is a n-periodic point if:

· $f^n(x) = x$

· $\forall n' \in \mathbb{N} \quad n' < n:$

$$f^{n'}(x) \neq x$$

We denote:

· $n = 1 : x$ fixed point

Attractive & Repulsive

Let:

- $(M, \mathbb{N}, f)$ metrical dynamical system
- $x \in M$ m-periodic point

Then, x is attractive if:

- $\exists \mathcal{U} \subset M$ open :

$$\forall y \in \mathcal{U}:$$

$$\exists N \in \mathbb{N}:$$

$$\forall n \in \mathbb{N} \quad n \geq N:$$

$$f^{nm}(y) \in \mathcal{U}$$

Then, x is repulsive if:

- $\forall \mathcal{U} \subset M \quad x \in \mathcal{U}:$

$$\forall y \in \mathcal{U}:$$

$$\exists N \in \mathbb{N}:$$

$$\forall n \in \mathbb{N} \quad n \geq N:$$

$$f^{nm}(x) \notin \mathcal{U}$$

Attraction set

Let:

- $(M, \mathbb{N}, f)$ dynamical system
- $x \in M$ attractive m-periodic point
- $o(x)$ orbit of x

We name attraction set of x to:

$$\cdot \{y \in M \mid \exists x' \in o(x) : f^{nm}(y) \xrightarrow{n} x'\}$$

We denote:

$$\cdot A(x)$$

Neutral point

Let:

- $(M, \mathbb{N}, f)$ differentiable dynamical system
- $x \in M$

Then, x is a neutral point if:

$$\cdot f'(x) \in \{-1, 1\}$$

Feeble attractive & repulsive points

Let:

· $(M, \mathbb{N}, f)$ $\mathcal{C}^3$ dynamical system

· $x \in M$

Then, x is feeble attractive point if:

· $f'(x) = 1$

· $f''(x) = 0$

· $f'''(x) > 0$

Then, x is feeble repulsive point if:

· $f'(x) = 1$

· $f''(x) = 0$

· $f'''(x) < 0$

Multiplier

Let:

· $(M, \mathbb{N}, f)$ $\mathcal{C}^1$ dynamical system

· $x \in M$

We name multiplier of x to:

· $f'(x)$

Block II

Propositions

1. One-dimensional discrete dynamical systems
--

introduction

Fixed points theorem

Let:

- $I \subset \mathbb{R}$ open
- $f : I \rightarrow I$ differentiable
- $x \in I$

Then, holds:

- $|f'(x)| < 1 \rightarrow x$ attractive
- $|f'(x)| > 1 \rightarrow x$ repulsive

Demonstration:

demonstration

Attractiveness of periodic points does not involve the chosen point

Let:

· $(M, \mathbb{N}, f)$ functional dynamical system

· $x \in M$ n-periodic point

· $\{x_i\}_{i=1}^r$ orbit of x

Then, holds:

· x attractive $\leftrightarrow \forall x' \in o(x)$:

x' attractive

Demonstration:

$\forall x' \in o(x)$:

$$f^{n'}(x') = \prod_{i=1}^r f'(x_i) = f^{n'}(x)$$

Partition of attraction set

Let:

- $(M, \mathbb{N}, f)$ functional dynamical system
- x n-periodic point
- $o(x)$ orbit of x

Then, holds:

- $\forall x' \in o(x):$

$\exists \mathcal{U} \subset M$ open :

$\forall y \in \mathcal{U}:$

$$f^n(y) \xrightarrow{n} x'$$

Demonstration:

demonstration

Block III

Examples

1. One-dimensional discrete dynamical systems
--

Examples of what are and what are not one-dimensional dynamical systems

go

Block IV

Problems

MODELS I SISTEMES DINÀMICS

Llista 1: Aplicacions unidimensionals

B.1. Trobeu els punts fixos i les òrbites de període 2 de les següents funcions. En el cas que apareixin paràmetres, feu-ho en funció d'aquests.

(a) $* f(x) = 2x(1-x)$, on $x \in \mathbb{R}$.	(c) $f(x) = x^2 + 1$, on $x \in \mathbb{R}$.
(b) $* f_c(x) = x^2 + c$, on $x, c \in \mathbb{R}$ (només punts fixos).	(d) $f_{a,b}(x) = ax + b$, on $a, b, x \in \mathbb{R}$.
	(e) $f(x) = 2x^2 - 5x$, on $x \in \mathbb{R}$.

B.2. Fent servir anàlisi gràfic, dibuixeu el retrat de fases de

(a) $f(x) = x^2$, $x \in \mathbb{R}$.	(c) $f_a(x) = ax$, $x \in \mathbb{R}$, pels diferents valors de $a \in \mathbb{R}$.
(b) $f(x) = x(1-x)$, $x \in \mathbb{R}$.	

B.3. * Trobeu els punts fixos atractors i les seves conques d'atracció per a la funció $f(x) = \frac{3x-x^3}{2}$, per $|x| \leq \sqrt{3}$.

B.4. Per a la funció logística $f_a(x) = ax(1-x)$, calculeu els punts fixos i els cicles de període 2 en funció del paràmetre, i determineu-ne l'estabilitat.

1. Estudieu el comportament asimptòtic de la successió $\{x_n\}_{n \in \mathbb{N}}$, pels diferents valors de x_0 indicats.

(a) $* x_{n+1} = \frac{\sqrt{x_n}}{2}$, $x_0 \geq 0$.	(b) $x_{n+1} = \frac{x_n}{2} + \frac{2}{x_n}$, $x_0 \geq 2$.

2. Donada la successió $x_{n+1} = \frac{x_n+2}{x_n+1}$,

- (a) Trobeu el límit $L = \lim_{n \rightarrow \infty} x_n$ per a $x_0 \geq 0$.
- (b) Descriu el conjunt dels $x_0 < 0$ pels quals el límit $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$ existeix i no és igual a L , o bé no existeix. (Per exemple $x_0 = -1$).

3. (**Examen 2011**) Considereu el sistema dinàmic real definit per $x_{n+1} = \frac{x_n}{4} + x_n^3$. Trobeu el comportament asimptòtic de les òrbites per a tota condició inicial $x_0 \in \mathbb{R}$. Justifiqueu rigorosament les vostres afirmacions.

4. Demostreu rigurosament que $f(x) = \sin(x)$ té $x = 0$ com atractor global.

5. Demostreu que si $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és derivable, x_0 és un punt fix i $|f'(x_0)| > 1$ llavors x_0 és un punt fix repulsor.

6. Signi $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ de classe $\mathcal{C}^\infty$ i sigui x_0 un punt fix tal que $f'(x_0) = 1$. Doneu criteris sobre les derivades d'ordre superior, per determinar el retrat de fase local al voltant de x_0 . Apliqueu-ho a determinar l'estabilitat dels punts fixos de $x^3 - x$.

1. One-dimensional discrete dynamical system
---

introduction

go

Block V

Tasks